

Datum: 17 november 1972

Van: DIE

Aan: M via DGES / en DGPE en S

nr. 1260

Onderwerp: Ministerieel overleg 20 en 21 november 1972

ad agendapunt 1) Conferentie inzake veiligheid en samenwerking in Europa

t.s.v. document CP(72)54

cc. DIE (Buitenlandse Zaken)
DIE
HP*Mr. Robert*
903200
EUR 2nd
Verlyhens
cont

- I. Op bladzijde 2 van genoemd document staat vermeld dat tijdens de preliminaire fase en ter Conferentie zelve geen voorstellen kunnen worden ingediend met betrekking tot onderwerpen welke onder de competentie van de Gemeenschap vallen tenzij zulks geschiedt in naam van de Gemeenschap en tenzij op passende wijze wordt aangegeven dat het verwezenlijken van die voorstellen afhankelijk is van het bereiken van overeenstemming terzake met de Gemeenschap.

Het lijkt nu noodzakelijk tijdens het ministerieel overleg een beslissing te formuleren aangaande de vraag of de Negen reeds in een vroeg stadium van de multilaterale besprekingen te Helsinki tegenover de Oost-Europese staten zullen doen blijken dat bij een behandeling van onderwerpen welke binnen de competentie van de Gemeenschap vallen, de Gemeenschap als gesprekspartner zal optreden. Deze noodzaak vloeit voort uit de omstandigheid dat het onderhavige rapport er aan Voorbijgaat hoe, tactisch gezien, de positie van de Gemeenschap kan worden verzekerd.

Ten aanzien van genoemde vraag kan worden gesteld dat het onwenselijk is dit punt aan te snijden in de fase waarin de terreinen welke de onderhandelingen en de conferentie zullen bestrijken, worden afgepaald. Zodra evenwel aangaande de inrichting van de besprekingen/onderhandelingen zal worden gesproken, lijkt het wenselijk de Oost-Europese gesprekspartners bekend te maken met de omstandigheid dat zodra de besprekingen hun verkennend karakter zullen hebben verloren - en derhalve in feite de fase van de onderhandelingen aanbreekt - de Gemeenschap als gesprekspartner zal optreden voor de onderwerpen waar de Gemeenschap competent is. Aldus kan worden voorkomen dat uit de afwezigheid van een dergelijke mededeling de Oost-Europese landen later een extra argument kunnen ontleenen tegen het optreden van de Gemeenschap. Het belang van een tijdig poneren van de Gemeenschap als partij bij deze besprekingen lijkt des te groter indien men bedenkt dat de bevoegdheden van de Gemeenschap binnen het "volet cooperation" zeer wezenlijk zijn en niet beperkt tot handelspolitieke onderwerpen "strictu sensu".

Het is uiteraard niet onzorgelijk dat het punt van het optreden van de Gemeenschap - eventueel in verband met het naar voren schuiven van de Comecon - in een vroege fase van de besprekingen door de Oost-Europese landen zelf naar voren wordt gebracht in een poging tot intimidatie van de Westelijke op dit voor hen gevoelige punt.

COPIE-MEMORANDUM

Van:

Datum 17 november 1972

Aan:

nr. 1260

Onderwerp:

-2-

- II. Het lijkt wenselijk dat in het ministerieel overleg van 20/21 voorts wordt afgesproken dat in de discussie welke met de Oostblokstaten over het optreden van de Gemeenschap ontstaat op grond van het Westelijk of Oost-Europees initiatief, fern wordt opgetreden en in de zin van het door de EEC-Commissie in zijn document SEC(72)3304 final (punt 6) geformuleerde standpunt. Dit luidt dat bij een weigering van de Oost-Europese Staten om de Gemeenschap als gesprekspartner te erkennen, de Negen zich tegen de desbetreffende agendapunten zullen verzetten. In de praktijk betekent dit dat de Negen niet aan de besprekingen op die punten zullen deelnemen. Alleen een dergelijke taktiek lijkt effectief te zijn omdat zij de Oost-Europese gesprekspartners de mogelijkheid onthoudt, afbreuk te doen aan de eensgezindheid en de manoeuvreerruimte welke de Gemeenschap behoeft voor zijn beleid tegenover de staatshandellanden.
- III. Op welke wijze de Gemeenschap zich zal dienen te manifesteren tijdens de Helsinki-besprekingen kan voor geruime tijd nog in het midden worden gelaten.

Te dien aanzien moge echter hier reeds worden gesteld dat zodra wordt overgegaan tot de directe voorbereiding van formele akkoorden, d.i. afspraken waarvan partijen beogen dat zij volkenrechtelijk geldende regels bevatten, het onontkoombaar is dat de Gemeenschap i.c. de Commissie de onderhandelingen tersake voert. Het lijkt echter onwaarschijnlijk dat zulke zal plaatsvinden tijdens de Helsinki-besprekingen. Het meest waarschijnlijk lijkt dat zich slechts de situatie zal voordoen waarin de Lid-Staten op grond van artikel 116 verplicht zijn gezamenlijk op te treden.

Dit neemt evenwel niet weg dat de Commissie in Helsinki aanwezig dient te zijn. Het standpunt dat in naam van de Gemeenschap wordt uitgesproken dient immers het resultaat te zijn van voorafgaande coördinatie op basis van Commissie-voorstellen en met deelname van de Commissie. Dit betekent dat de Commissie te Helsinki bureau dient te houden teneinde op relevante wijze zijn werk te kunnen doen.

